

STED OG FORTELLINGER

BÁIKI JA MUITALUSAT

Artikkelforfatter / artihkalčáli: Aslaug Juliussen

Översettare / jorgaleaddjit: Tor Magne Berg, Rolf Olsen

Jeg er oppvokst i Nord-Norge og har hatt min kunstpraksis i landsdelen. Jeg lever i et område rikt på natur- og kulturressurser, rikt på kulturhistorie og mindre rikt på kunsthistorie, noe som har sine fordeler og ulemper.

I tjue år (1985-2006) har jeg bodd i Finnmark (Kautokeino/Karasjok). I disse årene har jeg levd med reindrift og tilegnet meg kunnskap og innsikt i dette miljøet fra barnsbein av. Min innflytterbakgrunn har gitt meg en dobbel rolle i forhold til stedet, både som deltaker og som betrakter. Denne dobbeltrollen er mitt utgangspunkt for hvordan jeg opplever omverden, "stedet".

Den kunstneriske kapitalen er mangfoldig, og samlet utgjør dette min kunstneriske identitet. Min

tilknytning til den norske, den nordnorske og den samiske kulturen – kulturer som alltid har blandet seg med hverandre – har gitt meg en verdifull flerkulturell kompetanse. Dette er en kompetanse alle kan tilegne seg uavhengig av etnisk bakgrunn. I tillegg har jeg kunststudier fra Norge og Danmark, årelang yrkespraksis og har studert psykologi og pedagogikk.

I løpet av min kunstnerkarriere (26 år) har jeg endret metode, utarbeidet egne metoder, tatt i bruk flere og nye materialer, eksperimentert med form og motiv mens elementer i tematikken går igjen. Jeg ønsker å fortelle historier med ulike sammenstillinger og med et mangfold av materialer i form av hud, skinn, hår, beinrester, horn, papir, glass, stein, metall mm.

I arbeidene mine leter jeg etter et uttrykk som ikke skal kunne oppfattes som entydig, men kommunisere flertydighet. Involvingen og den individuelle tilnærmingen til materialet skal synliggjøre hvordan jeg opplever verden fra mitt ståsted.

Stedsberetninger – lokalitet og tilhørighet

I 2005 fikk jeg en henvendelse fra redaktør Aaslaug Vaa, som inviterte meg og tre andre samtidskunstnere til å være med i et bokprosjekt om Kaare Espolin Johnson. Boka en heter "Å låne øyne å se med" Kaare Espolin Johnsons kunstnerskap (Akademisk Forlag 2007). Kunstner og kurator Per Gunnar Tverrbakk (PGT) gjennomfører her en studie av hvordan begrepene lokalitet og stedstilhørighet gjør seg gjeldende

Mun lean Davvi-Norggas bajásšaddan ja doaiman dáiddárin dan riikkaoasis. Dakkár guovllus mii lea rikkis resurssaide, rikkis kulturhistorjái iige nu rikkis dáiddahistorjái – juoga mii lea sihke buorebussii ja heajubussii.

Guoktelot jagi (1985-2006) lean ássan Finnmárkkus (Guovdageainnus/Karášjogas). Daid jagiid lean dasto vel eallán boazodoalus ja boazodoaluin, ja lean dan áiggi oamastan alccesan dieđuid ja máhtu maid dán birrasa eará olbmot leat ožžon mánnávuodas juo. Sisafarrejeaddjin mus leat báikái guokte gaskavuodas: Mun lean leamaš sihke oassálasti ja olggobealde geahčči. Dán guovttegeardásaš sajádaga lea vejolaš gohčodit "báikin" mas mun vuolggán iežan biras máilmmi geahčadit.

Mu dáiddalaš kapitála lea mánggageardán, ja buohkanassii dat lea mu dáiddalaš ihčodat: Mu gullevašvuotta norgalaš, davvinorgalaš ja sámi kultuvrii, (kultuvraide mat álo leat seahkanaddan), - lea addán munnje mávssolaš mánggakultuvrrat gealbbu. Dakkár máhtu maid buohkat sáhttet oamastit alcceseaset beroškeahtta iežaset čearddalaš duogážis.

Mu dáiddafágalaš máhtu lean ožžon dáiddaoahpahasain Norggas ja Danmárkkus, ja ollu jagiid bargodilis. Lassin mun lean vel lohkan psykologiija ja pedagogihka.

Iežan dáiddalaš bargoovddádusas (26 jagi) mun lean nuppástuhtán ja ráhkadan iežan bargovugiid, váldán atnui eanet ja ođđa ávdnasiid, geahččaladdan hámiiguin ja mo-

tiivvaiguin, muhto tematihka osiid lean gerdon. Mun háliidan muitalit sierralágan čoahkádusaiguin ja mánggalágan ávdnasiiguin, nugo sisttiiguin, náhkkiiguin, guolgaiguin, dáktebázahusaiguin, čorvviiguin, báhpáriiguin, klássaiguin, geđggiiguin, metálliguin jna.

Bargguinan mun vikkan ohcat ilbmadanvugiid maid ii leat vejolaš áddet dušše ovttá láhkai, muhto baicce geahččalan dovddahit mánga áddemuša. Dakkár atnuiváldima ja oktagaslaš lahkaneami ávdnasiid mas galggašii boahit oidnosii mo mun vásihan máilmmi mu iežan geahčadanbáikkis.

Báikemuitalusat – báiki ja báikáigullevašvuotta

Jagi 2005 munnje válddii oktavuodas

i møte med arbeidene til Espolin og fire samtidskunstnere: Rune Johansen, Geir Tore Holm, Elisabeth Mathisen og undertegnede. Disse fire kunstnere har ikke felles kunstsyn og arbeider med forskjellige materialer og teknikker som grafikk, fotografi, tegning, video og installasjon.

Sitat PGT: *“Det er likevel et aspekt som binder dem sammen: Hver på sin måte er kunstproduksjonene deres gjenfortellinger av steder. Det dreier seg ikke om steder de er invitert til å betrakte, men som de allerede er knyttet til, og som på ulike måter omgir dem. Det handler om hjemplassen, bomiljøet eller lokalkulturen de lever i.”* (s. 301)

Espolins kunstnerskap inspirerer. Han favnet hele regionen med all

sin natur og kultur. Det er dette som gjør hans kunst interessant for oss i dag. Vi kan se klare holdninger og øyner en parallell til vår tid, der den eldgamle allmennretten på havet og på vidda må vike for rettighetsdebatter, konsesjonsordninger, kvotebestemmelser, kapital og teknologi. Espolin vokste opp i en verden der møter mellom mennesker med forskjellig nasjonal tilhørighet og ulike etnisk bakgrunn var en selvfølge. Fra sin tidlige barndom hadde han omgang med nordmenn, samer, finner/kvener og russere. Han vokste opp i en verden preget av differensierte (forskjellige) identiteter.

Espolins bildekunst preges av dette mangfoldet. Samtidig får vi et historisk bilde på at kulturer alltid har blandet seg her nord.

Begreper i bevegelse og endring

I utstillingsprosjektet HornVerk 2006, arbeidet jeg med materialer som uttrykker involvering i sted og kultur – den samiske reindriftskulturen. Defineres mine arbeider som billedkunst eller kunsthåndverk, som samisk eller norsk samtidskunst? For meg er dette ikke viktig, men spørsmålet dukker opp når mine arbeider skal tolkes og skrives inn i en kunstteoretisk sammenheng, når midler til stipender og prosjekter skal søkes eller når mine verk skal formidles til publikum. Da blir definisjoner som kunstkategori og etnisitet vektlagt som viktig for hvordan mine arbeider skal kunne tolkes.

Sitat PGT: *“Hennes situasjon viser at forholdet mellom identitet og sted er betinget, Det handler om*

doaimmaheaddji Aaslaug Vaa, guhte bovdii mu searvat njealje olbmo sturrosaš dálášdáiddárjoavkku girjeprosjektii, mii galggai leat Kaare Espolin Johnsona birra.

Girjji namma: *Å låne øyne å se med Kaare Espolin Johnsons kunstnerskap* (Akademisk Forlag 2007). Dáiddár ja kuráhtor Per Gunnar Tverrbakk (PGT) čađaha girjjiis guorahallama das mo doahpagat báiki ja bákáigullelašvuohta bohtet ovdan go Espolina dáiddabargguiguin deaivvadit njeallje bovdejuvvon dálášdáiddára: Rune Johansen, Geir Tore Holm, Elisabeth Mathisen, ja dán artihkkala čáli. Dáin bovdejuvvon dáiddáriin ii leat oktasaš dáiddaoidnu, ja sii buohkat barget sierra ávdnasiiguin ja teknihkaiguin, nugo omd. grafihkain, fotografijain, sárgumiin, videoin ja riggehagaiguin.

Aisttan PGT: *“Dattetge das lea aspeakta mii ovttaštahtá sin: Guhtege dáiddabargu lea vuohkásis báikkiid geardu. Dás ii leat sáhka dakkár báikkiin maid sii leat bovdejuvvon geahčadit, muhto dakkáriin maida sii leat juo čadnojuvvon, ja mat guhtege vuogis mielde birastahttet sin. Sáhka lea ruovttubáikkis, ássanberrasis dahje báikkálaš kultuvrras, mas sii orrot.”* (s. 301)

Dáiddárin Espolin movttiidahtta. Son fátmastii oppa guovllu oktán visot guovllu luonduin ja kultuvrrain. Dat dat lea mii su dáidagis odne beroštahtá min. Mii oaidnit čielga miellaguottuid, ja mii čalbmát sulastahttima dáláš áigái, mas dološ buohkaidvuoigatvuohta merrii ja duoddarii ferte njuohkánit vuoigatvuođadivaštallamiidda, konsešuvdnaortnegiidda ja ear-

remearrádusaide, kapitálii ja teknologijii.

Espolin bajásšattai dakkár máilmmis mas lei lundolaš olbmuide deaivvadit beroškeahhtá riikiigullelašvuođas ja čerdiigullelašvuođas. Son árrat mánnán juo deaivvadii norgalaččaiguin, sámiiiguin, suomelaččaiguin/kvenaiiguin ja ruoššaiguin. Son bajásšattai máimmi man dovdomearkan ledje sierralágan ihčodagat.

Espolina govvadáidaga dovdomearkan lea dát šláddjiivohta, ja mii seammás oaidnit historjjálaš gova mas kultuvrrat álo leat leamaš seahkalagaid dáppe davvin.

hvem som betrakter, og hvem som blir betraktet. Tilhørigheten hennes oppfattes ulikt, avhengig av hvor kunstproduksjonen blir vist. I Karasjok, der hun bor, representerer hun fortsatt den utenforstående. Utenfor Finnmark oppleves hun som reindriftskulturens representant, og som en person som gjennom sine arbeider gir innsikt i denne kulturen.” (s. 319)

A. Billedkunst/Kunsthåndverk?

I løpet av de siste femten årene er begrepet kunsthåndverk ”sprengt åpent”. Det defineres ikke lenger av bare materialet eller selve håndverket. Denne problemstillingen tok kunstmiljøet i Trondheim tak i. Med seminaret og utstillinga ”Hverdagsliv/Everyday life”, i 2007, ble begrepet og definisjonen kunsthåndverk grundig diskutert. Seminaret

og utstillinga vakte stor interesse fra ulike miljøer. Både kunstnere, kunstteoretikere, museumsinstitusjoner og kunsthøgskoler var representert. Fagmiljøet i Sverige og Danmark deltok også.

Kunsthistoriker Knut Astrup Bull var til stede på seminaret, og han kom med en interessant kommentar. Han sa at de som teoretikere var etterdiltere. Deres jobb var å rydde opp i det kaoset vi som utøvere etterlater oss. Vi er med andre ord ikke lette å kategorisere, og vi skal ikke være det heller. Knut A. Bull er forøvrig aktuell med boka: *En ny diskurs for Kunsthåndverket – En teori om det nye konseptuelle kunsthåndverket*. (Akademisk Forlag 2007).

Selvfølgelig har både billedkunst

og kunsthåndverk en historie og en tradisjon som definisjoner kan baseres på. Man må bare være seg bevisst at dersom man definerer, vil denne definisjonen bare være midlertidig. I vår internasjonale kunstsamtid med nye teknologier og nye materialer som hele tiden kommer til og gamle materialer som gjenfortelles og settes sammen på nytt, kan man ikke sammenligne betydningen av noe som ble laget for hånd i 2008 i forhold til i 1850.

Til tross for den pågående debatten og begreper i endring, har kunsthåndverket i Norge sjelden vært så vitalt og levende som akkurat nå. Problemstillingen som ble reist i Trondheim, førte til at begrepet kunsthåndverk redefineres, både i fagmiljøet og blant kunstteoretikerne.

Doahpagat mat johtalit ja nuppástuvvet

HornVerk 2006 nammasaš čájáhusprošeavttas mun bargen dakkár ávdnasiiguin mat ilbmadit juogalágan vuodjuma báikái ja kultuvrii – sámi boazodoallokultuvrii.

Čilgehitgo mu barggut govvadáiddan vai dáiddaduođjin / sámi vai dárú dálášdáiddan? Munnje dat ii gal leat deatálaš, muhto gažaldat bohciida go mu bargguid galget dulkotdahječállit dáiddateorehtalaš oktavuhtii, go stipeanda- ja prošeaktaruđaid ohcet, dahje go mu dáiddabargguid gaskkustit almmolašvuhtii. Dalle de deattuhit dakkár definišuvnnaid go dáiddakategoriija ja čearddalašvuođa deatálažžan mu bargguid čilgemii.

Aistan PGT: *”Su dilli čájeha ahte*

ihčodaga ja báikki gaskavuhtii leat eavttut. Sáhka lea das, gii geahčči lea, ja geasa gehččojuvvo. Su gullelašvuođa eai dulko ovttá láhkai, muhto dan mielde gos dáiddabuvttadus čájehuvvo. Kárášjogas, gos son orru, son ain dálge ovdasta olggobealde olbmuid. Finn-márkku olggobealde su atnet boazodoalloovddasteaddjin, ja dakkár olmmožin guhte bargguidisguin oahpásmahtta dán kultuvrii.” (s. 319)

A. Govvadáidda/Dáiddaduođji?

Maŋimus 15 jagi doaba dáiddaduođji lea ”veagal viiddiduvon”. Dan mearkkašupmi ii leat šat gitta dušše ávdnasiin dahje duojsis. Dán čuolbmačoahkkái Troandima dáiddabiras čogádii. Semináras ja čájáhusas man namma lei ”Hverdagsliv/Everydaylife”, jagi 2007,

dáiddaduođji doahpaga ja čilgehusa divaštalle vuđolaččat. Seminára ja čájáhus hirmmadit beroštahhte mánggalágan birrasiid. Sihke dáiddarat, dáiddateoretihkárat, museaásahusat ja dáiddaallaskuvllat serve. Ruoŋa ja Danmárkkuge fágabirrasat serve. Semináras dáiddahistorihkár Knut Astrup Bull buvttii miellagiddevaš komeantta. Son dajai ahte sii gul teoretihkárin leat láiddohat; sin bargu lei čorget min dáiddáriid dahkan moivvi. Min nappo dalle ii leat álki luohkkádit, iige galggage leat. Knut A. Bull lea muđuid áigeguovdil girjjiinis: *En ny diskurs for Kunsthåndverket – En teori om det nye konseptuelle kunsthåndverket*. (Akademisk Forlag 2007).

Diedusge lea sihke govvadáidagis ja dáiddaduođjis historjá ja árbevierru

B. Norsk samtidskunst / Samisk samtidskunst?

Norske Bildende Kunstnere (NBK) er en kunstnerorganisasjon som ikke er tuftet på norsk statsborgerskap men på kunstfaglig kompetanse. Man må nødvendigvis ikke være norsk statsborger for å bli medlem i NBK, representere Norge på en kunsterisk arena eller bli definert inn i norsk samtidskunst. For å bli medlem i Samiske Kunstneres Forbund/Sámi Dáiddačehppid Searvi (SKF/SDS) kreves det både kunstfaglig kompetanse og etnisk tilhørighet. Kravet til etnisk tilhørighet for opptak i SKF/SDS ble vedtatt ved stiftelsen av Forbundet i 1979, og har vært gjeldende siden.

Kulturelt og kunstnerisk mangfold

Hvordan kan de norske og de samiske miljøene ivareta det kulturelle mangfoldet i dagens samfunn?

Et svar må være å legge til rette for at alle skal stå på lik fot i et samfunn. Nyere identitetsteori viser at vi mennesker gjennom hele livet reforhandler identitet i forhold til oppvekst, utdanning/studier, livserfaring, refleksjon og forskning. Livet er delt inn i faser og bidrar til at identitet er noe som dannes og omdannes kontinuerlig. Etnisitet er på ingen måte en entydig identitetsfaktor i året 2008. Vår tids identitetsforståelse i en verden i stadig endring, består av minst to faktorer:

1) tradisjonell tilhørighet

- arv
- født inn i en gruppe
- sterk eller svak tilhørighet – gir rettigheter

2) deltaker som utvikler tilhørighet – oppriktighet

- ervervet kunnskap (gift, samboer, adoptert, bosatt over tid)
- tilhørighet i kraft av faglig kompetanse og oppriktig interesse

(jfr. Samisk Legeforenings kriterier for opptak, hvor begge faktorene er vektlagt som kriterier for opptak i forbundet)

maid vuodul daid lea vejolaš čilget. Dárbu lea dušše diehtit, go čilge, ahte čilgehus lea boddasaš. Min dáláš riikkaidgaskasaš dáiddaáig-gis, masa gullet odđa teknologijiat, ja mas odđa ávdnasat čadat ráhkaduvvojit, ja mas boares ávdnasat odđasis muitaluvvojit ja biddjojuvvojit odđasis oktii, ii leat vejolaš deatalašvuoda dáfus buohtastah-tit jagi 2008 dujiid daiguin dujiiguin mat ráhkaduvvojedje jagi 1850. Beroškeahhtá dáláš divastallamiin ja doahpajiid nuppástuvvamis, de dáiddaduodji lea Norggas aiddo dál hui virkui ja ealas. Troanddima čuolbmačoahkádus vuolggahii dan bohtosa, ahte dáiddaduodji doahpa-ga čilgejit odne odđasis sihke fága-biras ja dáiddateoretihkárat.

B. Norgalaš dálášdáidda / Sámi dálášdáidda?

Norske Bildende Kunstnere (NBK) lea dáiddárganisašuvdna man vuoddu ii leat dáiddáriid Norgii gullevašvuoha stáhtalahttun, muhto sin dáiddafágalaš máhttu. Ii dárbbáš leat Norgga riikkavuloš ovdalgo beassá leat NBK-lahttu, ovddastit Norgga dáiddalaš jore-gis dahje čilgejuvvot leat gullevaš norgalaš dáláš dáidagii.

Ovdalgo olmmoš beassá leat Sámi Dáiddačehppid Searvi (SDS) lahttu (Samiske Kunstneres Forbund, SKF), de baicce gáibiduvvo sus sihke dáiddafágalaš máhttu ja dihto čeardiigullevašvuoha. Gáibádus olbmui ahte sus galgá leat dihto čerdiigullevašvuoha jos galggaš dohkkehuvvot SKF/SDS-lahttu, mearriduvvui go searvi vuodđuduvvui jagi 1979, ja dat lea dan rájis leamaš fámus.

Kultuvrralaš ja dáiddalaš šláddjüvuoha

Mo lihkostuvvet norgalaš servodat ja sámi servodat sealluhit kultuvrralaš šláddjüvuoda otnáš servodagas? Okta vástáduš jearaldahkii ferte leat dat, ahte dárbu lea lámčit dilálašvuodaid nu, ahte buohkat sáhttet searvat servodahkii ovttadássásaš olmmožin nuppiiguin.

Ođđasatáiggi ihčodatteoriiijat ilbmadiit duohtan ahte mii olbmot heivehallat ihčodagaid miehtá eal-lima bajásšaddama, oahpu / lohka-miid, eallilan olbmo, smiehtamušaid ja dutkama ektui. Olbmo eallin lea vuoruide juhkkovuvvon, ja dat dahká dan ahte su ihčodat lea juoga mii šaddá ja ain hábmejuvvo odđasis miehtá su eal-lima, iige čerdiigullevašvuoha mok-tege leat oktat nuppástuvakehtes

Hvordan kan de ulike kunstnerorganisasjonene ivareta det kunstneriske mangfoldet?

Et svar må være å redefinere verdigrunnlaget kunstnerorganisasjonene er tuftet på:

1) Hva er intensjonen med NBK? Er det å verne om det norske eller å favne et kunstnerisk mangfold?

2) Hva er intensjonen med SKF/SDS? Er det å verne om det samiske eller å favne et kunstnerisk mangfold?

Internasjonal forskning viser at samfunn som utviser en separasjonsholdning (enkulturell holdning) er konserverende. Det er i møte med andre vi ser oss sjøl og utvikler oss – ingen kultur som lukker seg inne med seg selv vil utvikle seg.

ášši jagi 2008.

Min ihčodatáddejupmái, dakkár máilmmis mii dađistaga nuppástuvvá, gullet unnimusat guokte fáktora:

1) árbevirolaš gullelašvuoha
- árbi
- riegeádeapmi dihto jovkui
- nana vai hearakes gullelašvuoha
– addet vuoigatvuođaid

2) oassálasti guhte hukse gullelašvuoha – lunddolaš
- oamastuvvon máhttu (náitaleapmi, ovttaseallinguobmi, biebmománá, guhkesáiggi ássi)
- gullelašvuoha fágalaš máhtu ja albma beroštumi geažil

(gč. Sámi doavttersarvvi lahttovuođa eavttuid, main

Den viktigste utfordringen vi står overfor i vår internasjonale samtid, er å være åpen for det nye og samtidig være stolt av det gamle.

Samtidig som debatten går rundt begreper og definisjoner pågår det store grense- og maktforskyvinger i kunstverdenen som har innvirkning i debatten.

Utviklingen innenfor norsk og samisk politikk viser en systematisk omstrukturering av politiske og økonomiske midler til kunst og kultur. Makten og påvirkningsmulighetene flyttes fra kunstarenaen inn i det politiske rom for å frigjøre midler. Begrepet 'bærekraftig kunstpraksis' dominerer beslutningene. Resultatet er at kunstnere i stadig større grad må skaffe privat og alternativ sponing av sin aktivitet. Eksempler på struk-

goappašat fáktorat leat deattuhuvvon searvvi lahttovuođa eaktun)

Mo lihkostuvvá guhtege dáiddáorganisašuvdna seailluhit dáiddalaš šláddjiivođa?

Okta vástáduš fertet leat dat, ahte árvovuođđu masa dáiddáorganisašuvdna lea vuođđuvvon, čilgejuvvo ođđasis:

1) Mii lea NBK ulbmil? Leago ulbmil suddjet dan mii lea norgalaš, vai fátmastit dáiddalaš šláddjiivođa?

2) Mii lea SKF/SDS ulbmil? Leago ulbmil suddjet dan mii lea sámi, vai fátmastit dáiddalaš šláddjiivođa? Riikkaidgaskasaš dutkamát čájehit ahte dat servodagat mat doaladit earuheadji miellalágis (ovttakultuvrralaš miellaguottus), leat bisuheadjit.

turelle endringer som synliggjør at kunstnere systematisk får redusert innflytelse:

- Samisk Kulturråd, nedlagt 2000

- Norsk Kulturråds Innkjøpskomité, nedlagt 2006

- Nordnorsk Kulturråd, nedlagt 2007

- Politisk styrte fusjoner av kunst- og kulturinstitusjoner:

- sammenslåing av Kunst- og Håndverkskolene og Akademiene

- Nasjonalmuseet for Kunst, Arkitektur og Design, 2003

- RiddoDuottarMuseat, 2007

Denne utviklingen fører også til endringer i den kunstfaglige utdanningen. Studentene må bevisstgjøres på at kunstnere har makt

Deaivvadettiinemat earáiguin mii oaidnit ja ovddidit iežamet – juohke kultuvra mii áidu iežas earáin, šaddá dakkár kultuvran mii ii ovdán. Deataleamos hástalus min ovddal lea dáláši riikkaidgaskasaš áiggi dat, lihkostuvvatgo leat gergosat dasa mii lea ođas, ja dattetge diktit dan mii lea boaris, leat alcceseamet rápmin.

Seammás go doahpagat ja definišuvnnat divaštallojuvvojit, de dáhpáhuvvet dáiddamáilmmis stuorra rádja- ja fápmonuppástusat, mat váikkuhit divaštallamii.

Ovdáneamis, sihke norgalaš ja sámi politihkas, oidno ahte politihkalaš ja ekonomalaš njuolggadusat systemáhtalaččat hábmejuvvojit ođđasis dáidaga ja kultuvrra várás. Fápmu ja váikkuhanvejolaš-

og hvordan de kan oppnå posisjon og innflytelse ved å utfordre eksisterende systemer. Organisasjonene NBK og SKF/SDS sliter med rekruttering av unge nyutdannede kunstnere.

Hvordan kan NBK og SKF/SDS rekruttere de unge til kunstnerorganisasjonene?

Rekrutteringen overfor de yngre kunstnerne har over mange år vært mangelfull. Vi har fått et skille i holdninger mellom den eldre til den yngre generasjonen når det gjelder behov for en kunstnerorganisasjon. Et mulig svar på hvorfor en slik endring har skjedd kan være at de yngre kunstnerne har identifisert alternative arenaer hvor deres syn på mangfold og tilhørighet har bedre kår enn i de opparbeidde kunstnerorganisasjonene.

Konklusjon:

Jeg har tro på framtiden og på det kunstneriske mangfoldet. Jeg har tro på at endringer i konserverende tankegods kan gi bedre vilkår for både kunsten og hver enkelt kunstner. Jeg har tro på de unge og de unge kunstnerne – de lever i en globalisert samtid og kan vise vei inn i framtiden.

vuodát sirdásit dáiddajoregis politihkalašvuhtii luvven dihtii ruđaid – doaba 'ceavzilis dáiddageavat' ráđđe mearrádusaid. Dan boađus lea, ahte dáiddárat eambbo ja eambbo fertejit háhkat bođolaš ja molssaeavttot doarju ruhtadead-djiid iežaset doaimmaide.

Struktuvrralaš nuppástusat mat buktet oidnosii ahte dáiddáriid dadjamaš systemáhtalaččat hedjona:

- Sámi Kulturráđđi, heaittihuvvui jagi 2000

- Norgga Kulturráđi Oastinlávdegoddi, heaittihuvvui jagi 2006

- Davvi-Norgga Kulturráđđi, heaittihuvvui jagi 2007

- Dáidda- ja kulturásahusaid politihkalaččat stivrejuvvon ovttas-tahttimat:

- Kunst- og Håndverk skolene ja Akademiene

- Nasjonalmuseet for Kunst, Arkitektur og Design, 2003

- RiddoDuottarMuseat, 2007

Dát ovdáneapmi čujuha maid dáiddafágalaš oahpahusa nuppástusaide. Studeanttaide lea dárbu fuomášuhttit ahte dáiddáriin lea fápmu, ja ahte sii sáhttet fámu ja sajadaga oažžut go hástalit dáláš vuogádagaid. Organisašuvnnaide NBK ja SKF/SDS lea lossat oažžut lahttun ođđa easkkaoahppan dáiddáriid.

Mo lihkostuvvet NBK ja SKF/SDS oažžut nuoraid searvat dáiddárorganisašuvnnaide?

Ođđa lahtuid oažžun dáiddárorganisašuvnnaide lea máŋga jagi leamaš nu heittot

nuorat dáiddáriid gaskkas. Boarrasat dáiddárbuolvvas ođđasat dáiddárbulvii leat guottut nuppástuvvan dáiddárorganisašuvnna dárbbu hárrái. Dán nuppástussii sáhtá leat dat čilgehus, ahte nuorat dáiddárat leat gávdnan molssaeavttot joregiid main sin oaivilat šláddjiivuođas ja gullelašvuodas leat buorebut váldojuvvon vuhtii go sajiduvvan dáiddárorganisašuvnnaid.

Loahppajurdda:

Mus lea jáhkku boahpteáigái ja dáiddalaš šláddjiivuhtii.

Mus lea dasage jáhkku, ahte go nuppástuvvet seailuheaddji miellaguottut, de leat sihke dáidagii ja guđege dáiddárii buoret eavttut. Mus lea jáhkku nuoraide ja nuora dáiddáriidda – sii ellet mieh-támáilmmaiduvvan áiggi ja sáhttet oahpistit ovddas guvlui boahpteáigái.